

Deres ref.:

Vår ref.: (oppgis ved henvendelse)

Arkiv:

Dato:

21/2394 - 4

A29, &20

22.04.2022

Dir. tlf.nr.: 32 16 11 41

Høring - Utviklingsplan - Fremtidig barnehage- og skolestruktur i Hole kommune

Utviklingsplan fremtidig barnehage- og skolestruktur er en plan som skisserer hvordan vi kan løse fremtidige behov for plass til barn og unge i barnehagene og skolene i Hole. Planen skal peke på ønsket retning for, og hvilke tiltak som er nødvendig for å møte fremtidens behov.

Utviklingsplanen omtaler også en fremtidig løsning for kulturskolen i Hole.

Utviklingsplanens vedlegg (notat utvidelse Hole ungdomsskole – konseptvalg), er også en del av høringen.

Utviklingsplanen legger til grunn en beregnet befolkningsvekst, med utgangspunkt i SSB sin befolkningsframskriving (alternativ Høy vekst) og kommuneplanens samfunnsdel med målsetting om inntil 2% årlig vekst i befolkningen.

Utviklingsplanen legger også til grunn kommunens økonomi og muligheter for investeringer de kommende årene. Dette ses i sammenheng med investeringsbehov for andre kommunale tjenester i samme periode, som f.eks omsorgsboliger og institusjonsplasser i eldreomsorgen.

Formannskapet har vært politisk styringsgruppe i utarbeidelse av planen og har gitt føringer for retning i arbeid med utarbeidelse av planen. KFU har bidratt til utarbeidelse av spørreundersøkelse til foreldre i skolen og Ungdomsrådet har gitt innspill.

Hole ungdomsskole

Konseptvalget for hole ungdomsskole handler om størrelse på fasiliteter til fagene kroppsøving og valgfaget fysisk aktivitet og helse. Alternativene er mini flerbrukshall og flerbrukshall. Mini flerbrukshall dekker behovet for Hole ungdomsskole og vil gi økt kapasitet til hall aktiviteter i kommunen. Flerbrukshallen vil gi ytterligere økt kapasitet til hall aktiviteter, til en betydelig høyere kostand.

Høringsuttalelser sendes til postmottak@hole.kommune.no innen 12.05.2022. Alle kan gi innspill i høringen, også de som ikke står på listen.

Med hilsen

Postadresse

Viksveien 30, 3530 Røyse

E-post:

postmottak@hole.kommune.no

Telefon:

32 16 11 00

Bankgiro:

2280.40.00058

Hjemmeside:

www.hole.kommune.no

Org. nr:

960 010 833

Torger Ødegaard
Kommunedirektør

Mottakere:

Ungdomsrådet
KFU
Fagforbundet
KSAU
Holeværingen IL
Utdanningsforbundet
Skolenes landsforbund

Vedlegg

Rapport_Utviklingsplan barnehage og skolestruktur (L)(724337)
Notat_Utvidelse Hole ungdomsskole_konseptvalg

HOLE kommune

RAPPORT

UTVIKLINGSPLAN BARNEHAGE- OG SKOLESTRUKTUR

INNHold

Innledning	2
Bakgrunn for utredningen:.....	2
Problemstilling	4
Konklusjon	5
Vurderingskriterier felles for skole og barnehage.....	5
Befolkningsprognoser.....	5
Miljøbetraktninger.....	6
Skolen og barnehagens rolle i lokalsamfunnet	6
Økonomi.....	7
Skole	7
Vurdering av funksjonell egnethet for skolebygg	7
Skolestørrelse og læringsutbytte	8
Beliggenhet, utforming og innredning, inne- og uteareal	10
Dagens situasjon.....	12
Fremskrevet behov for elevplasser.....	14
Oppsummering	18
Barnehage	19
Dagens situasjon.....	19
Vurderingskriterier.....	21
Prognoser – behov for barnehageplasser 2022-2040	23
Alternative løsninger.....	24
større enheter alternativ 1	24
større enheter alternativ 2	25
Flere enheter Alternativ 3.....	25
Vurderinger	26
Anbefaling barnehage.....	26
Kulturskole	27
Innspill.....	29

INNLEDNING

BAKGRUNN FOR UTREDNINGEN:

Elevtall i barneskolen og prognoser for vekst i elevtallet har vist behov for økt kapasitet på Hole ungdomsskole fra skolestart 2021/22. Det ble i november 2018 iverksatt et forprosjekt som leverte en utredning januar 2020 med fire alternative løsninger. Rapporten ble lagt frem som beslutningsgrunnlag for kommunestyret i sak 004/20 – Utvidelse Hole ungdomsskole den 17.02.2020.

Kommunestyrets vedtak

Et alternativ 5 utredes:

- Midlertidig løsning for FOT klart til skolestart 2023/24 og full utbygging av ungdomsskolen klar til skolestart 2025, med flerbrukshall.
- Utredningen skal resultere i en utviklingsplan, som må sees sammen med fremtidig barnehage- og skolestruktur.
- Rådmannen bes komme tilbake til kommunestyret med forslag til organisering, medvirkning og fremdrift til utviklingsplanen.

Tillegg

Det har etter kommunestyrets vedtak kommet tilleggsføringer fra Formannskapet (styringsgruppe) og innspill fra politisk Levekårsutvalget.

Formannskapet - styringsgruppe

- Betydningen av barnehager og skoler, med bygninger og uteareal, for utvikling av gode nærmiljø med sosiale møteplasser, må innarbeides i notatet og tillegges vekt ved lokalisering og utforming.
- Det innarbeides i notatet at det skal legges til rette for en mer praktisk retta skole, og at dette har betydning for lokalisering, utforming og muligheter for bruk av natur og nærmiljø for øvrig som læringsarena.
- På bakgrunn av at det ikke er aktuelt å bygge ny storskole for Vik og Røyse før om 10-15 år, mener styringsgruppa det ikke er formålstjenlig å beslutte om det skal være en eller to skoler nå. Befolknings- og lokalsamfunnsutvikling, samt eventuell ny kunnskap om skole- og læringsmiljø, vil være viktige momenter når endelig vedtak må fattes.

Levekårsutvalget

- Fremtidig skolestruktur planlegger også for kulturskoledrift i skolene. Dette samsvarer med vedtatt økonomiplan 2021-24, hvor det ble gjort følgende vedtak: Det legges til grunn i utredningen en samlokalisering av kulturskole og øvrige aktiviteter som i dag er lokalisert i Kjellerbergsenteret med en eller flere av skolene, eventuelt andre kommunale bygg.

PROBLEMSTILLING

Rapporten forsøker å gjøre rede for ulike perspektiver i vurdering av strukturløsninger for skole. Formannskapet har gitt en klar føring på at vi ikke skal ta stilling til spørsmålet om Vik og Røyse skoler skal være en eller to skoler. Administrasjonen har derfor valgt å ikke redegjøre for ulike alternativer når det gjelder Vik og Røyse skoler.

For barnehagene legges frem en utviklingsplan i takt med forventet befolkningsvekst. Utviklingsplanen for barnehagene forsøker å ivareta tidligere signaler om færre og større enheter.

Prosjektgruppa har jobbet med å synliggjøre behovet for elevplasser og barnehageplasser frem til 2040. Videre synliggjøres kapasiteten i dagens skoler og barnehager.

For barneskolene har vi ikke lagt frem forslag til strukturendringer og ungdomsskolen er det underveis i prosjektet avklart at utvidelse skjer på eksisterende tomt.

For barnehagene synliggjøres behov for kapasitetsøkning og forslag til strukturendringer for å løse fremtidig behov.

Kriteriene som omtales i rapporten er formålsbyggenes funksjonelle egnethet, faglighet og kvalitet som pedagogiske institusjoner, klimavennlighet og sosiale konsekvenser for innbyggerne.

Befolkningsprognoser på skolekrets nivå er et vesentlig grunnlag for skolestrukturanalyser, i utgangspunktet mindre viktig for barnehagestrukturanalyse (det er ikke kretsinndeling for barnehager). Men barnehagene bør plasseres i nær befolkningstette områder.

Dagens skolestruktur:

Skolene i Hole ligger spredt i bygda, og beliggenheten gir en naturlig skolekretsinndeling som skiller ved Kroksundet og det boligfrie området mellom Vik og Røysehalvøya.

De fire grunnskolene er i dag organisert slik: Hole ungdomsskole 8–10, Sundvollen oppvekstsenter 1–7, Vik barneskole 1–7 og Røyse barneskole 1–7.

I tillegg er det en privat skole – Tyrifjord skole 1-10. Denne omtales ikke videre i utredningen.

Dagens barnehagestruktur:

De 6 kommunale og 2 private barnehagene ligger spredt over hele kommunen, med beliggenhet på Sollihøgda, Elstangen, Sundvollen, Vik, Svendsrud og Helgelandsmoen.

Alternativene som utredes i rapporten – skole:

- Opprettholde dagens skolestruktur. Skolens elevkapasitet må tilpasses endringer i elevtallet.

Alternativene som utredes for barnehage:

- Alternativ 1 er strukturendringer med vekt på endring til større enheter
- Alternativ 2 er strukturendring med vekt på endring til større og færre enheter
- Alternativ 3 er strukturendring med vekt på mindre og flere enheter.

KONKLUSJON

Vi har gode skoler og barnehager i Hole kommune. Dette bekreftes gjennom brukerundersøkelser, ulike målinger og resultater i skole.

Bygningsmassen er en blanding av eldre og delvis oppgraderte bygg, og relativt nye bygg i god stand. Vi har ikke god nok oversikt over vedlikehold og oppgraderingsbehov på alle bygg, det anbefales at dette utarbeides. Samtidig vil det være nyttig med klimagass regnskap på bygningsmassen og konsekvens av utbygginger og oppgraderinger.

Befolkningsveksten i Hole har de siste årene stagnert, og veksten vi tidligere har forventet skal komme lar vente på seg. I dag vet vi at det er utvikling i boligprosjekter på Vik og Helgelandsmoen. På Sollihøgda og i Sundvollen er det foreløpig ikke igangsatt utbygging av boliger, og når det skjer er pr. i dag vanskelig å være sikker på. Potensialet for vekst er stort, og vi må påregne en høy vekst i kommunen de kommende 20 årene.

Formannskapet har bedt om at vi ikke tar stilling til endring i skolestruktur i denne utviklingsplanen, grunnet usikkerheten knyttet befolknings- og lokalsamfunnsutvikling, samt eventuell ny kunnskap om skole- og læringsmiljø. Administrasjonen støtter Formannskapet i dette og mener det er viktig å følge med og vurdere fortløpende når det er riktig å se på eventuelle strukturendringer.

Kapasiteten på Hole ungdomsskole må bygges ut og være klar til skolestart 2025. Da er det fire paralleller på alle trinn, som krever flere klasserom, spesialrom, arbeidsrom for lærere og økt gymsal kapasitet. Det er også behov for etablering av avdeling til forsterket opplæringstilbud (FOT).

Kapasiteten på barneskolene er tilstrekkelig i dag, med unntak av Vik barneskole som vil ha utfordringer med kapasiteten de nærmeste årene. Det planlegges for en modul på vik skole, som skal sikre kapasiteten de nærmeste årene.

Barnehagene i Hole har kapasitet til å ta imot noe vekst, etter noen år med reduksjon i antall barn i barnehage. Vi har tidligere sett og beregningene fremover tilsier at det kommer småbarnsfamilier og familier i etableringsfasen til Hole når vi bygger nye boliger. Hvis denne trenden slår til i veksten det planlegges for, vil det etter hvert være behov for nye barnehageplasser i Hole kommune. Når det blir nødvendig å etablere nye barnehageplasser, har vi muligheten til å bygge større barnehager enn de vi har i Hole i dag, og samtidig avvikle eksisterende barnehager. Administrasjonen anbefaler denne utviklingen.

Vedtaket av planen gir et godt grunnlag for fremtidig planlegging av utvikling av formålsbygg i skole og barnehage.

VURDERINGSKRITERIER FELLES FOR SKOLE OG BARNEHAGE

BEFOLKNINGSPROGNOSER

For beregning av behov på barneskolene har vi utarbeidet befolkningsprognoser på skolekrets nivå. For barnehage og ungdomsskole er kretsinnstillingen ikke relevant.

Framskrivningene er trendbaserte og justert med den kunnskapen vi har om utvikling og boligbygging i Hole kommune pr. dags dato. Videre er det tatt hensyn til kommuneplanens samfunnsdel med mål om inntil 2% vekst i befolkningen pr. år i perioden.

Det trendbaserte grunnlaget er beregnet av SSB og bygger på historisk observerte rater for fruktbarhet, dødelighet, innvandring og innflytting.

MILJØBETRAKTNINGER

Nyere forskning viser at det kan være fordelaktig for klimaet å gjennomføre oppgraderinger av byggverk fremfor å rive og bygge nytt. En oppgradering av eksisterende bygninger kan være aktuelt forutsatt at tekniske og funksjonelle krav kan innfris ved oppgraderingen.

Et vanlig mål for hvor miljøvennlig et bygg er, er hvor mye energi som kreves for at bygget skal kunne brukes under normale forhold per kvadratmeter og år.

Men dette gir bare et bilde på hvor mye energi som forbrukes i byggets levetid og inkluderer ikke energikostnader knyttet til materialbruk ved bygging eller oppgradering.

For å gjøre en helhetlig vurdering av hvilken belastning eksisterende bygninger har på miljøet, må vi skifte fokus fra energiforbruk alene til det totale utslippet av klimagasser gjennom levetiden til et bygg. Dette gjøres ved såkalte livsløpsanalyser.

I tillegg til energiforbruket i byggets levetid vil en livsløpsanalyse av en bygning inkludere klimagassutslipp i forbindelse med utvinning og fremstilling av bygningsmaterialer, transport av materialene, selve byggeprosessen, vedlikehold av bygget og etter hvert riving og avfallshåndtering av materialene.

SKOLEN OG BARNEHAGENS ROLLE I LOKALSAMFUNNET

Et bærekraftig lokalsamfunn trenger et minimum av institusjoner, tjenestetilbud, infrastruktur og møteplasser, og skolen er en av de viktigste sosiale institusjonene i et lokalsamfunn. Skoler og barnehager kan ivareta følgende funksjoner (utover å være en utdanningsinstitusjon) i et lokalsamfunn:

- en møteplass hvor foreldre blir kjent
- en inkluderingsarena for innflyttere
- en arena for fritidsaktiviteter
- en arena for kultur- og idrettsaktiviteter
- et møtelokale og generelt arrangementslokale
- en møteplass for barn, ungdom og barnefamilier
- nærmiljø - lekeplass

Funksjonene skole og barnehage ivaretar bidrar til å etablere lokal tilhørighet, fellesskapsfølelse og identitet over flere generasjoner, og bidrar til å gjøre lokalsamfunnet til noe mer enn et bosted, jf. definisjonene av nærmiljø og bomiljø.

Det er en vanlig bekymring for at tilhørigheten, fellesskapsfølelsen og den kollektive sosiale kapitalen i et nærmiljø og lokalsamfunn skal forsvinne ved endring i skolestruktur. Det kan prege motargumentene mot endringer av skolestrukturen hvor nedleggelse av skoler kan være et alternativ. Hvor store konsekvenser en eventuell endring av skolestrukturen får, avhenger av flere forhold som hvordan skolen samhandler med lokalsamfunnet og hvor «robust» lokalsamfunnet og nærmiljøet i utgangspunktet er, og hvorvidt sosiale og kulturelle aktiviteter vil fortsette som før (Hagen et al, 2010).

Det samme vil i en viss grad være gjeldende for barnehager.

ØKONOMI

I Hole kommunes «Langsiktige investeringsplan og driftsanalyse (LDIP)» belyses kommunens samlede investeringsbehov i sammenheng med scenarier for befolkningsprognoser (demografi og utbyggingsplaner) og økonomiske rammebetingelser. Formålet er å ha et grunnlag for prioriteringer av investeringer som vil påvirke kommunens tjenester og økonomi i mange år fremover.

Investeringer i bygg og anlegg som finansieres ved lån vil belaste driften med renter og avdrag i 30/50 år fremover og må sees i sammenheng med driftens tåleevne i forhold til lån.

Kriterier for analyse av økonomiske rammer:

- Befolkningsvekst og demografisk utvikling
- Forventede skatteinntekter
- Lånerenter
- Tidsperspektiv
- Størrelse på frie fond / egenkapital
- Likviditet

I kriterier i forhold til valg av investeringsporteføljer i et langsiktig perspektiv vil følgende elementer være vesentlige:

- Sikkerhet og lovlighet knyttet til drift av bygg
- Kapasitetsbegrensninger i eksisterende infrastruktur
- Forventede demografiske endringer
- Tilstand eksisterende bygninger
- Investeringsutgifter nye bygg / LCC
- Utgifter ved oppgradering av gamle bygg / LCC
- Klima belastning/ LCC
- Driftsutgifter nye og gamle bygg
- Alternative bruksområder for eksisterende bygninger
- Inntekter ved salg av gamle bygg
- Innsparingspotensial ved effektivisering/driftoptimalisering.

SKOLE

Vurdering av fremtidig skolestruktur sett i lys av bygningsmessig funksjonell egnethet, læringsutbytte, arealkrav, klimaperspektiv og økonomi.

En vesentlig faktor er vekst i befolkningen i kommunen. Hvor mange nye innbyggere, hvor bosetter de seg og når kommer de.

VURDERING AV FUNKSJONELL EGNETHET FOR SKOLEBYGG

Utgangspunktet for å vurdere skolebyggenes funksjonalitet er den til enhver tid gjeldende læreplan. Læreplanene endres med jevne mellomrom. Prinsippet for utforming av elevarealene bør derfor være at de lar seg tilpasse ulike arbeidsformer og skiftende krav.

I overordnet del i nye fagplaner finner vi noen føringer som kan ha betydning i vurderingen av hvordan skolebygg best mulig kan organiseres for å legge til rette for læring.

- Lek og praktisk aktivitet som metode for læring forsterkes. Dette kan betyr at det må settes av arealer som innredes og utstyres på en annen måte enn arealer til mer teoribasert opplæring.
- Opplæringen skal tilpasses elevenes forutsetninger og dette kan blant annet bety ulike måter å organisere grupper på og skape variasjon i arbeidsmetodene.

I opplæringsloven finner vi også føringer som kan ha betydning for utforming av skolebygg:

- Det fysiske læringsmiljøet skal fremme helse, trivsel og læring (oppl. loven § 9A-1)
- «I opplæringa skal elevane delast i klassar eller basisgrupper som skal ivareta deira behov for sosialt tilhør. For delar av opplæringa kan elevane delast i andre grupper etter behov.»

I den konkrete vurderingen av eksisterende skolebygg vil vi, med utgangspunkt i ovenstående føringer, legge vekt på følgende momenter:

- Om skolen har de funksjonene den trenger for å tilrettelegge opplæringstilbudet.
- Vurdere funksjonalitet og kapasitet for alle typer opplæringsarealer.
- Vurdere kapasitet og standard på elevgarderober og sanitærfunksjoner for elevene.
- Vurdere arbeidsforholdene for lærerne jf. Arbeidsplassforskriften.

Når det gjelder skolebyggets betydning for den pedagogiske driften, handler det først og fremst om hvordan det er praktisk tilrettelagt for effektiv og forsvarlig gjennomføring av den daglige opplæring og at timeplanen lar seg gjennomføre på en smidig og tidseffektiv måte.

SKOLESTØRRELSE OG LÆRINGSUTBYTTE

Det er ikke mye tilgjengelig forskning på dette området, men en gjennomgang Tone Sollien (Asplan Viak AS) har gjennomført, viser at skolestørrelse ikke kan brukes som argument for eller mot større eller mindre skoler. Skolestørrelse er ikke avgjørende for elevenes læring på skolen.

Ifølge Sollien finnes det lite empirisk forskning i Norge om betydningen av skolestørrelse og den kan ikke brukes til å trekke konklusjoner.

En oppsummering av gjennomgang av internasjonal forskning om skolestørrelse viser følgende:

- Forskningen viser at det er belegg for å si at det faglige utbyttet øker med skolestørrelse. Det er imidlertid ikke grunnlag for å si at størrelse i seg selv og alene skaper økt faglig utbytte for elevene.
- Det finnes ikke forskningsmessig belegg av betydning for å si at skolestørrelse har betydning for læringsmiljø og elevenes sosiale kompetanse.
- Det finnes ikke forskningsmessig belegg for å si at skolestørrelse har betydning for elevenes motivasjon for læring.
- Det finnes ikke forskningsmessig belegg for å si at skolestørrelse har betydning for mulighetene for elevmedvirkning i skolen.
- Forskning gir noe støtte for at mindre skoler kan være bedre for visse elevgrupper
- Det finnes ingen forskning eller tilgjengelige nasjonale data som sier noe om sammenhengen mellom skolestørrelse og samarbeid mellom skole og hjem.

Faktorer som kan ha betydning for valg av skolestruktur, skolestørrelse og skoletyper

Det er altså vanskelig å koble skolestørrelse, skoletype, klassestørrelse og kommunal skolestruktur direkte til læringsresultatene i en kommune, men de kan likevel ha betydning fordi de nevnte faktorene vil kunne påvirke muligheten til å forsterke den innholdsmessige satsingen i skolene:

1. Rekruttering

Det er rimelig å anta at det er lettere å rekruttere medarbeidere med god kompetanse dersom man kan tilby et arbeidsmiljø som allerede har god kompetanse. På større skoler vil det være lettere å skape et miljø med allsidig kompetanse og spisskompetanse på områder hvor det er behov for det.

2. Fag- og profesjonsutvikling

Lærere underviser i fag og det er lettere å få til undervisningsfaglig utvikling dersom det er flere som underviser i samme fag og på samme klassetrinn. Samarbeid mellom lærere handler om å utvikle og dele faglig innhold som skal presenteres for elevene og ikke minst utvikling og valg av opplæringsmetodikk, vurderingsmetodikk etc. Den mest utbredte måten å organisere samarbeid på i grunnskolen er samarbeid på trinn. Da er det alltid en fordel at det er flere klasser på samme trinn. Variasjon og tilpasning i opplæringen er viktig, blant annet fordi elever er forskjellige og lærer på litt forskjellige måter. Derfor er det viktig at lærerens verktøykasse er i kontinuerlig utvikling og sjansene for at det skjer er større når flere samarbeider.

3. Elevmiljø

Elever er forskjellige på mange ulike måter. F.eks. har noen utpregede sosiale ferdigheter, har lett for å skaffe seg venner, mens andre ikke har dette som sin styrke. I et større elevmiljø vil det være lettere for alle elever å finne medelever som deler interesser og væremåter og dette kan i betydelig grad øke trivsel og trygghet for alle elevene.

4. Ledelse

Ledelsen skal være motor i den enkelte skoles utvikling. Vår erfaring er at ledere i små skoler har en tendens til å ende opp med å skulle løse alle mulige typer oppgaver og dermed miste fokus og kraft for å stimulere den faglige og pedagogiske utviklingen av opplæringstilbudet til elevene.

5. Klassestørrelse og tilpasset opplæring

Har klassestørrelsen betydning for muligheten til å drive tilpasset opplæring? Vil fulle klasser/store skoler hindre tilpasset opplæring? GSI-tallene viser at det brukes mindre timer spesialundervisning per elev i store skoler enn i små. Det finnes ikke noe belegg for å si at en skoles evne til å tilpasse opplæringen til elevenes behov samvarierer med klassestørrelse eller skolestørrelse. Tilpasset opplæring handler først og fremst om lærernes kompetanse i å lage variert opplæring for elevene. Da kan skolens ressurstilgang ha noe å si og det kan slå positivt ut med større klasser og større skoler.

Hvorvidt en skole er god på å skape effektiv læring for elevene og godt skolemiljø, handler først og fremst om ledelsens og lærernes kompetanse i å skape et godt læringsmiljø for elevene og slik stimulere utviklingen av den enkelte elevs evner og anlegg.

Andre momenter

Kombinerte skoler versus rene barne-/ungdomsskoler: Vi har ikke belegg for å si at det er signifikante forskjeller i læringsresultater som har med skoletyper å gjøre. Det er ingenting som tyder på at 1–10 skoler gir bedre eller dårligere forutsetning for å få til god opplæring for elevene.

BELIGGENHET, UTFORMING OG INNREDNING, INNE- OG UTEAREAL

Beliggenhet

Ved valg av beliggenhet for nye skoler skal det tas hensyn til forskriftens formål om at skolen skal fremme helse og trivsel og forebygge skader. Beliggenheten er en viktig del av det totale miljøet til elevene. Beliggenheten bør vurderes i forhold til skolens formål, elevenes alder og oppholdstid. I vurderingen av beliggenhet vil det være rom for skjønn, der svakheter på enkelte områder kan kompenseres av andre særlige kvaliteter. Skolen bør lokaliseres slik at den oppleves som en naturlig del av nærmiljøet for dem som oppholder seg både i og utenfor skolen. Viktige momenter ved valg av ny beliggenhet er ulykkesrisiko, støy, luftforurensning, grunnforurensning, tilgjengelighet, adkomst, trafikk mønster, parkeringsforhold, gang- og sykkelveier, tur- og rekreasjonsområder, lokalklimatiske forhold, solforhold, rasfare, radon, oversvømmelse og avstand til kraftlinjer og transformatorstasjoner (Miljø og helse i skolen, veileder til forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler – s.17)

Utforming og innredning skal ivareta og fremme elevenes behov for forsvarlige helse-, miljø- og sikkerhetsforhold, samtidig som det skal legges til rette for et godt læringsmiljø, kreativ utfoldelse, trivsel og gode psykososiale forhold. Nye skoler eller skoler som renoveres, skal være universelt utformet. (Miljø og helse i skolen, veileder til forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler – s.18)

Inne arealene

Ved beregning av maksimale elevtall i et undervisningsrom, bør det tas hensyn til hele læringsarealet som klassen/elevgruppen disponerer. Det må også tas hensyn til rommenes utforming, innhold og ventilasjonsforhold. Læringsarealet til en klasse/elevgruppe skal legges til rette for varierte arbeidsformer og tilhørende utstyr. Når en klasse/elevgruppe disponerer tilleggsarealer (grupperom, formidlingsrom eller andre rom) i nærheten av klasserommet/hovedrommet, må klasserommet/hovedrommet planlegges etter en arealnorm på minimum 2 m² pr. elev. Så lenge inneklimate er tilfredsstillende og aktiviteten i rommet er tilpasset, kan 19 elevtallet i enkeltrom (som f.eks. formidlingsrom og auditorier) gjerne være høyere enn normen på 2 m² pr. elev tilsier. Dersom klassen/elevgruppen ikke disponerer tilleggsarealer i nærhet til klasserommet/hovedrommet, bør arealet være større, helst opp mot 2,5 m² pr. elev. Areal for ansatte kommer i tillegg til arealnormen i avsnittet over.

Spesialiserte læringsareal

Spesialiserte læringsarealer er rom som er innredet med tanke på andre aktiviteter enn de det er lagt til rette for i klasserommet eller hovedrommet til en klasse eller elevgruppe, og som disponeres av flere klasser/elevgrupper. Eksempel på slike rom er rom til naturfag, musikk, kroppsøving, kunst og håndverk og mat og helse

Utearealene

Skolenes utearealer må være trafikksikre og by på muligheter for fysisk aktivitet, men også sosialt samvær, rekreasjon og hvile. Disse hensynene bør ivaretas allerede ved gjennomgang av reguleringsplan og valg av beliggenhet for skolen. Utformingen må fremme lek og motorisk utvikling, stimulere til egenaktivitet, men også til organiserte aktiviteter bl.a. i undervisningen. Alle elever må kunne bruke utearealet. Det foreligger generelle anbefalinger om minimum nettoareal per elev på 50 m² justert etter skolestørrelse og beliggenhet (IS-1130 helsedirektoratet). For nye skoler er anbefalingen (ref. rapport fra IS-1130/ 2003):

- Færre enn 100 elever samlet minimumsareal ca. 5000 m² .
- Mellom 100 og 300 elever samlet minimumsareal ca. 10 000.
- Flere enn 300 elever samlet minimumsareal ca. 15 000 m² med tillegg på 25 m² for hver elev over 300.

Areal i seg selv er ikke nok til å ha et tilfredsstillende uteområde. Variert tilrettelegging og organisering av bruken av arealene er minst like viktig. (Miljø og helse i skolen, veileder til forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler – s. 19)

Skolene må ha fleksible bygg med fleksible rom til store og små klasser/grupper som er beregnet på ulike læringsaktiviteter. Det må også være mulig å samle hele skolen til felles aktivitet. Spesialrom som ivaretar fag som kunst og håndverk, mat og helse, kroppsøving, musikk og naturfag for alle elever, slik at det gir rom for læringsaktivitet som stimulerer til nysgjerrighet, aktivitet, kreativitet, mm.

Gode uteområder med plass til ulik lek, aktivitet og rekreasjon er viktig.

DAGENS SITUASJON

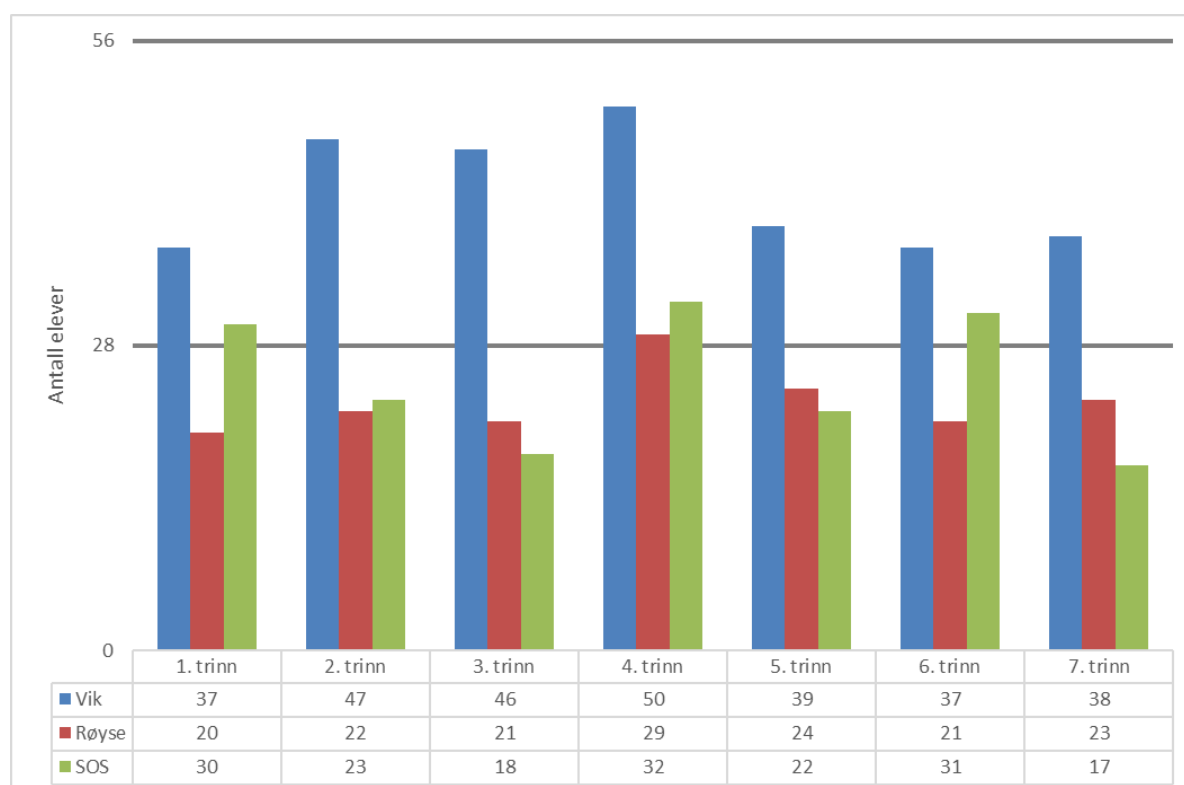
Her redegjøres for status på skolene, hvordan kapasiteten samsvarer med behovene pr. i dag

Kapasitet klasserom

Kapasitet og behov slik det ser ut i dag er fremstilt i diagrammene under for Vik skole, Røyse skole, Sundvollen oppvekstsenter og Hole ungdomsskole.

På barneskoletrinnene opererer vi med delingstallet 28 elever pr. klasse, på ungdomsskole trinnene er delingstallet 30 elever pr. klasse.

BARNESKOLENE VIK, RØYSE OG SUNDVOLLEN OPPVEKSTSENTER, SKOLEÅRET 2021/22

Vik skole har to paralleller på alle trinn, Sundvollen oppvekstsenter har tre trinn med 2 paralleller og Røyse skole har ett trinn med to paralleller.

Behov for ordinære klasserom på barneskolene:

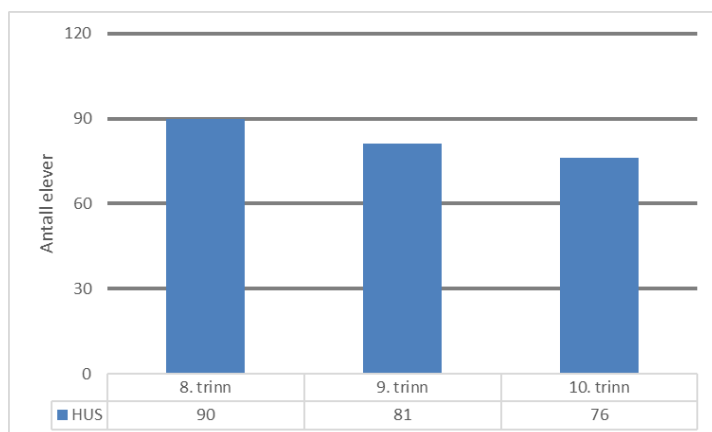
	Vik	Røyse	SOS
1. trinn	2	1	2
2. trinn	2	1	1
3. trinn	2	1	1
4. trinn	2	2	2
5. trinn	2	1	1
6. trinn	2	1	2
7. trinn	2	1	1
	14	8	10

Vik skole har 14 klasserom, Røyse skole har 11 klasserom og Sundvollen oppvekstsenter har 8 klasserom.

Sundvollen oppvekstsenter har 3 trinn som utløser 2 paralleller, men skolen har store klasserom og tilhørende grupperom, som gjør at organiseringen i dagens bygningsmasse lar seg løse.

Vik og Røyse skoler har tilstrekkelig med klasserom til ordinær inndeling av klasser. Vik skole har ikke kapasitet til deling utover ordinær klasseinndeling, Røyse skole har kapasitet til en ekstra deling.

HOLE UNGDOMSSKOLE, SKOLEÅRET 2021/22

Behov for ordinære klasserom på ungdomsskolen:

	HUS
8. trinn	4
9. trinn	3
10. trinn	3
	10

Hole ungdomsskole har 10 ordinære klasserom.

Deling av grupper utover ordinær deling

I utgangspunktet er delingstall for barne- og ungdomsskole 28 og 30. Utover dette er det behov for tilgjengelige grupperom av ulik størrelse for delinger i mindre grupper.

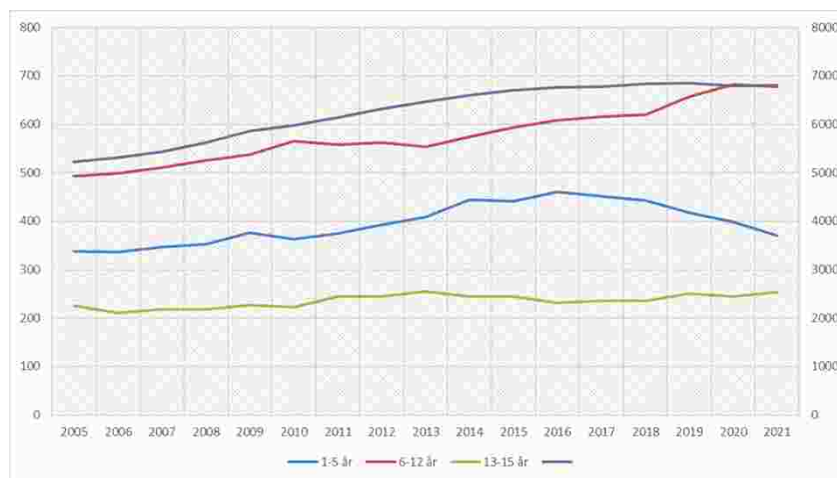
Skolene våre har i noe ulik grad grupperom av ulik størrelse, dette påvirker mulighetene for tilrettelagt undervisning.

FREMSKREVET BEHOV FOR ELEVPASSER

Vi har erfaring fra lenger perioder med høy befolkningsvekst i kommunen, som vi kan nyttiggjøre oss i vurderingene av behovet for elevplasser i skolene i fremtiden.

I perioden 2005 til 2021 hadde vi en gjennomsnittlig vekst på 1,7% i kommunen.

Aldersgruppene i skolen hadde i samme periode en gjennomsnittlig vekst på 2% (barneskole) og 0,8% (ungdomsskole).

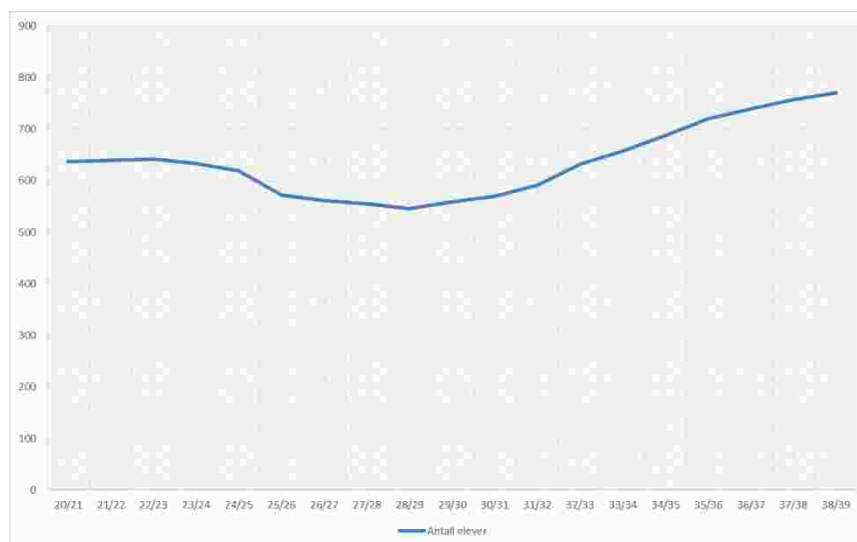

Vi ser at veksten i befolkningen generelt er høyest i starten av perioden, mens for barneskolene er veksten høyere senere i perioden. Ungdomsskolene har hatt en svært moderat vekst i perioden, men vil oppleve veksten i årene som kommer. Barnehagene er også med i grafen over, og vi ser at veksten i den aldersgruppen er høyere tidligere i perioden enn barneskolene og avtagende når den generelle befolkningsveksten flater ut.

Det kan da se ut som om det ved boligbygging og vekst vil komme mange nye unge innbyggere, som er i en alder hvor de får barn. Barna vokser seg inn i barnehagen og etter hvert i barne- og ungdomsskole.

Barneskole - framskrivning

Grafen viser befolkningsframskriving for barn i barneskolealder. Vi ser en stagnasjon i veksten i antall elever de første årene, med en påfølgende reduksjon og større nedgang fra 2024-2028/29, før vi får en tiltagende og høy vekst ut perioden.

Beregning pr skolekrets.

Tabellen under viser befolkningen i Hole fordelt pr. skolekrets, antall elever pr. skolekrets og hvor stor andel av befolkningen pr. skolekrets som er i alderen 6-12 år.

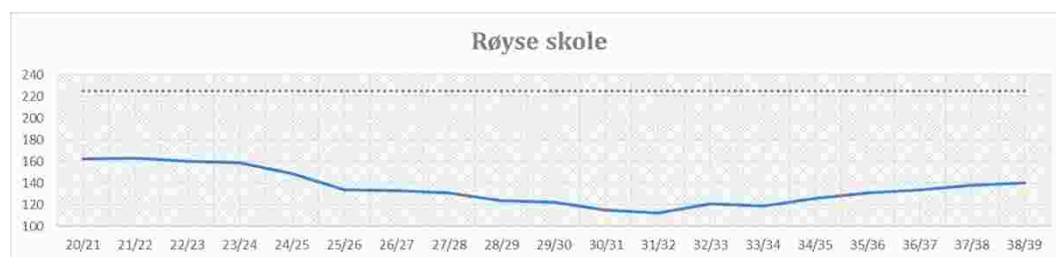
Skolekrets	Antall innbyggere	Antall elever	Andel av befolkning
Vik	2526	294	11,6 %
Sundvollen	2245	173	7,7 %
Røyse	2040	160	7,8 %

Vi ser at det med dagens boligstruktur og befolkningssammensetning er en høyere andel av befolkningen i skolekrets Vik som er i alderen 6-12 år. I skolekrets Sundvollen og Røyse er det om lag den samme andelen i aktuell alder.

Hvordan fremtidig boligstruktur og befolkningssammensetning innenfor skolekretsene vil fortone seg er det vanskelig å anslå. Vi velger å legge til grunn et gjennomsnitt i beregning av vekst pr. skole med en andel av barn i aktuell alder på 9%.

Beregningene som følger, viser kapasitet med stiplet linje ut ifra antall klasserom pr. skole i dag. Det er tatt høyde for ekstra delinger som reduserer kapasiteten.

Røyse skole

Røyse skole har kapasitet til de elevene som sokner til skolen i dag. De har de siste par årene hatt det høyeste elevtallet i skolens historie. Utviklingen fremover tilsier reduksjon av antall elever i Røyse skolekrets fra skoleåret 2024/25. Beregningen viser at skolens kapasitet er tilstrekkelig med god margin i hele perioden.

En usikkerhet er befolkningssammensetningen i det planlagte utbyggingsfeltet OBOS Block Watne på Helgelandsmoen og utskiftning av innbyggerne i eksisterende eneboliger innenfor skolekretsen.

Sundvollen oppvekstsenter

Sundvollen oppvekstsenter klarer i eksisterende lokaler å organisere dagens elevmasse, som er det største antall elever siden skolen åpnet i 2006. Vi ser elevtallet vil holde seg på dagnes nivå med en liten reduksjon i en kortere periode før antall elever i Sundvollen skolekrets vil øke og overstige kapasiteten i dagens lokaler rundt 2030.

Det er knyttet usikkerhet til utbyggingstakt i Sundvollen og på Sollihøgda. Realiseringstidspunkt for boligområder i skolekretsen kan forskyve krysningspunkt for kapasitet og behov.

Vik skole har hatt en stor økning i elevtallet fra 2011 til 2021 (fra 217 til 311) og i dag er skolen på grensen av det den kan romme av elever. De neste årene vil kapasiteten bli utfordret ytterligere og det er nødvendig med tiltak for å løse behovet frem til skoleåret 2024/25. Etter dette vil Vik skole oppleve en reduksjon i antall elever, og dagens elevtall vil vi ikke se før vi nærmer oss slutten av perioden.

Kommunedelplan for Vik, som er utarbeides i 2022/23, er en usikkerhetsfaktor. Endringer i boligvekst og boligstruktur i Viksområdet vil/kan påvirke behovet.

HOLE UNGDOMSSKOLE

Grafene viser en vekst de nærmeste årene frem til 2025/26 hvor veksten flater ut og vi deretter ser en nedgang i antall ungdomsskoleelever i kommunen. Veksten tiltar igjen rundt 2033-34. Fra skoleåret 2021 til 2031 er det for liten plass på ungdomsskolen med den opprinnelige bygningsmassen. For årene 2021 til 2025 er dette løst med en midlertidig modulløsning.

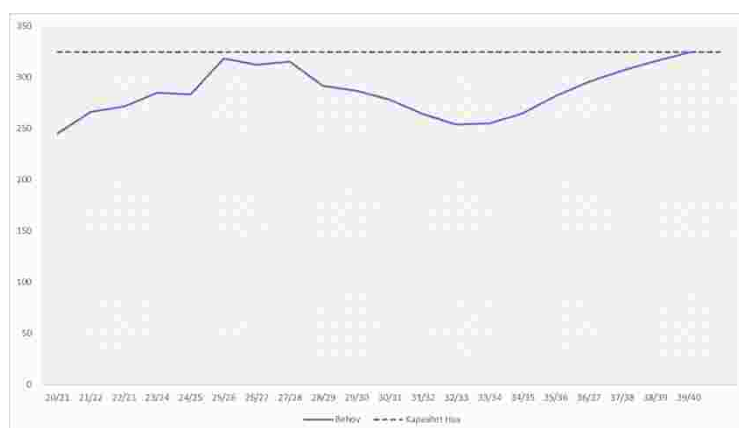
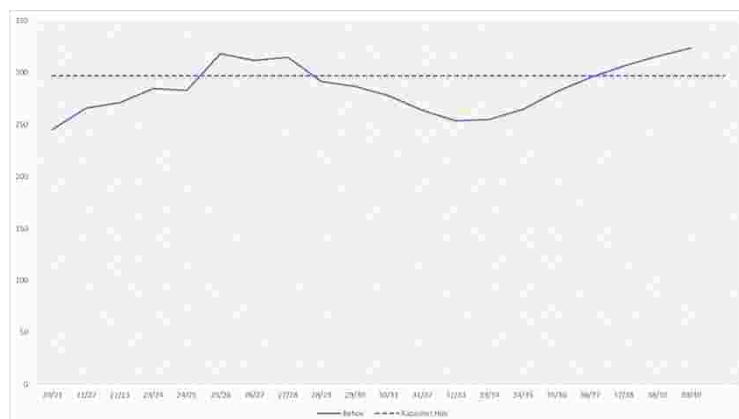
Fra skoleåret 2025/26 er modulløsningen ikke tilstrekkelig for å løse behovet. Opprinnelig bygningsmasse vil muligens være tilstrekkelig et par/tre år i 2031-2034, men ikke i perioden fra 2025 til 2031 og i perioden fra 2035 og videre.

Kapasiteten i grafene (stiplet linje) viser kapasitet i dagens permanente skolebygg uten den midlertidige modulen som ble etablert i 2021. I en nederste grafen vises kapasiteten etter etablering av fire paralleller.

Elevtallene i barneskolene gir oss god kunnskap om behovet på Hole ungdomsskole frem til 2029/30, i tillegg til dagens elever er det beregnet inn vekst i hele perioden.

Usikkerheten knyttet til boligbygging og innbyggervekst gjelder selvfølgelig også for Hole ungdomsskole.

For fler detaljer og utredet kunnskap om kapasitet og behov på Hole ungdomsskole henvises til utredning i forbindelse med forprosjekt til sak 004/20 som ble behandlet i kommunestyret 17.02.2020. Dokumentasjon og rapport fra forprosjektet er å finne som vedlegg i nevnte sak.

OPPSUMMERING

BEHOV – KAPASITET

Dersom Hole ungdomsskole bygges ut jf. alternativ 1 eller 5 på eksisterende tomt, vil plassbehovet ivaretas. Det er tidligere gjennomført en mulighetsstudie for eksisterende tomt for HUS, som konkluderer med at tomten har arealer til utvikling til 6 paralleller skole. I kommende 20 års periode vil det være tilstrekkelig med 4 paralleller.

Røyse skole har kapasitet til å ta imot veksten i skolekretsen i perioden.

Vik skole vil ha kapasitet til å ta imot veksten i skolekretsen i perioden, men mangler fasiliteter som grupperom, garderobeplass og noen klasserom er små og egnert seg ikke til fulle skoleklasser.

Sundvollen oppvekstsenter har ledig kapasitet de første 8 – 10 årene i perioden, men det avhenger av hvilke trinn nye innbyggere i skolealder hører til. Senere i perioden vil Sundvollen oppvekstsenter være for liten.

ANDRE KRITERIE

Funksjonell egnethet

- Vanskelig å gjøre noe med et læringsmiljø/klasse miljø på en-parallell skoler.
- Skolebygningene på Røyse skole, Vik skole og Hole ungdomsskole mangler fleksibilitet med tanke på muligheter for inndeling i ulike gruppestørrelser.
- Alle skolene har gode uteområder.

Skolestørrelse og læringsutbytte.

- Hole ungdomsskole, Vik skole og etter hvert Sundvollen oppvekstsenter vil være av en størrelse som gir gode forutsetninger for læringsutbytte jf. kriteriene som er redegjort for i kapitlet skolestørrelse og læringsutbytte. Røyse skole vil ikke bli en skole med tilsvarende antall elever som de øvrige.
Når det er sagt trumfer ledelse, organisering, og kompetanse skolestørrelse.

Klimahensyn

- Muligheten til å gå/sykle til skolen er ivaretatt i stor grad på Vik skole og Sundvollen oppvekstsenter, i noen grad på Hole ungdomsskole og i liten grad på Røyse skole, men det vil ikke være noen stor økning i elever som må ta buss/bli kjørt til skolen.
- Skolebygningene på Røyse skole, Vik skole og Hole ungdomsskole er hhv. 61 år, 57 år og 47 år gamle, dvs. gamle bygninger som krever en del vedlikehold for ikke å forfalle.

Skolens rolle i lokalsamfunnet

- Tilhørighet til nærskolene er vel etablert i Hole kommune.
Skolene benyttes til ulike aktiviteter utenom skolens åpningstid av innbyggerne i skolekretsen der skolene ligger.

BARNEHAGE

Vurdering av fremtidig barnehagestruktur ses i lys av bygningsmessig funksjonell egnethet, læringsutbytte og klimaperspektiv.

En vesentlig faktor er vekst i befolkningen i kommunen. Hvor mange nye innbyggere, hvor bosetter de seg og når kommer de.

DAGENS SITUASJON

Innenfor skolekrets Sundvollen har vi i dag Sollihøgda barnehage, Elstangen barnehage (privat), Sundvollen barnehage og Sundvollen oppvekstsenter barnehage.

Innenfor skolekrets Vik skole er det Løken barnehage og innenfor skolekrets Røyse har vi Svendsrud natur og idrettsbarnehage, Helgelandsmoen barnehage og Tyrifjord barnehage (privat).

Det som kjennetegner Holebarnehagene, er tett samarbeid gjennom mange år. Det er utarbeidet en lokal rammeplan for barnehagenes innhold og oppgaver som de kommunale barnehagene plikter å følge.

De private barnehagene oppfordres til å jobbe ut ifra planen, men kommunen har ingen styringsrett i forhold til de private.

Selv om Hole er en relativt liten kommune, gjenspeiler barnehagene et mangfold av driftsformer, profil, innhold og bygningsmessig standard. Vi har aldersinndelte/søskengrupper, avdelingsbarnehager med 1-5 avdelinger, store grupper og små grupper med barn. Musikkbarnehage, natur og idrettsbarnehage, barnehage tilknyttet oppvekstsenter, trosrettet/adventistbarnehage, og barnehager uten spesifikk profil. Krav til areal og pedagogisk bemanning pr. barn er det samme uansett organisering av barnehagen.

Av erfaring gjennom senere års søknadsmasse samt direkte kontakt med søkerne, kan vi se at noen velger bevisst barnehagene med en spesiell profil, men langt de fleste ønsker en barnehage i sitt nærområde.

Uansett type barnehage er alle pliktig å følge Lov om barnehager.

Kapasitet

Pr. 01.01.22 har vi 6 kommunale og 2 private barnehager i Hole kommune.

Barnehagene har på bakgrunn av tilgjengelig arealer ute og inne og arealene sin beskaffenhet en godkjent kapasitet på antall plasser. Kapasiteten er fremstilt i tabellen under.

Barnehage	Antall plasser
Elstangen barnehage	72/104
Løken barnehage	72
Sollihøgda barnehage	31
Sundvollen barnehage	54
Sundvollen oppvekstsenter barnehage	60
Svendsrud natur og idrettsbarnehage	118
Helgelandsmoen barnehage	54
Tyrifjord barnehage	18

Elstangen barnehage er pr. d.d. godkjent for 104 plasser, men kommunens vedtak om tilskudd er begrenset til 72 plasser. Vi kan øke kapasiteten samlet for barnehagene med 32 plasser når det blir behov. Den samlede barnehagekapasiteten i Hole kommune pr. d.d. er 479 plasser, som kan økes til 511 med nevnte tiltak på Elstangen.

Inneværende barnehageår er plassene delvis utnyttet, slik det kommer frem av tabellen under.

Barnehage	Antall plasser	Benyttet pr d.d.	Restkapasitet
Elstangen barnehage	72	70	2
Løken barnehage	72	70	2
Sollihøgda barnehage	31	20	11
Sundvollen barnehage	54	56	-2
Sundvollen oppvekstsenter barnehage	60	56	4
Svendsrud natur og idrettsbarnehage	118	108	10
Helgelandsmoen barnehage	54	54	0
Tyrifjord barnehage	18	18	0
Sum	479	452	27

Vi ser det er en restkapasitet på 27 plasser, som kan utvides med 32 plasser i Elstangen til 59 plasser.

Kort om barnehagene og tilstand bygg

HELGELANDSMOEN BARNEHAGE

Leid lokale i tidligere Helgelandsmoen sykestue. Leieavtalen hadde oppstart fra 1 januar 2008 og går frem til 2027, med opsjon på ytterligere 5 + 5 års leietid. Bygget ble modernisert av Hole kommune før oppstart leietid i 2008 og fremstår som i god teknisk stand. Utleier har opplyst at de ikke er villig til å selge eiendommen.

SVENDSRUD NATUR OG IDRETTSBARNEHAGE

Barnehagen er kommunalt eid, på bygslet tomt. Bygget er fra 2004, bygget som barnehage og er i god stand. Varmepumpen for bergvarme ble skiftet i 2020.

LØKEN BARNEHAGE

Tomten er opprinnelig bebygget som skolestue i 1925. Bygget ble oppgradert i 1990 og 2001. Deler av bygget er modent for oppgradering. Bygget er i tre etasjer og mangler heis. Småbarnsavdeling i sokkeletasje har en romhøyde på 2,12 m, mens kravet til romhøyde i byggteknisk forskrift (TEK) er minimum 2,4 meter. Bygget er dårlig isolert ift. gjeldende krav i TEK. Tekniske anlegg er moden for utskiftning/fornyning.

SUNDVOLLEN OPPVEKSTSENTER BARNEHAGE

Bygget er fra 2006 og fremstår i god stand.

SUNDVOLLEN BARNEHAGE

Bygget som barnehage i 1988. Bygget har behov for oppgradering og modernisering, hvis det fortsatt skal være barnehage. Bygget har for små arealer for ansatte og for lite garderobeplass for barn. Det er behov for økning av kapasiteten i ventilasjonsanlegg.

SOLLIHØGDA BARNEHAGE

Bygget som skole i 1956, men ombygget og tatt i bruk som barnehage i 1992. Bygget er i 3 etasjer

inkludert sokkel. Barnehagen holder til i 1 etg. og deler av 2.etg. Sokkeletasjen er tatt ut av bruk. Bygget er teknisk foreldet og mangler heis. Planløsninger er lite hensiktsmessige.

VURDERINGSKRITERIER

Barnehagebygg

Tradisjonelt er barnehager bygget med hjemmet som referanse, men krav til læringsmiljø har satt en annen standard for byggene. Det kreves en tydeliggjøring av barnehagen som en offentlig pedagogisk institusjon og arena for omsorg, lek & læring. Barnehagene i Hole er bygget på 80-90 tallet og fram til i dag, og varierer stort når det gjelder bygningsmessig utforming. Flere av barnehagene driftes i lokaler som opprinnelig er bygd til annet formål og ombygd til barnehage.

Innhold i barnehagen

Lovfestet rett til barnehageplass ble kommunenes ansvar fra 2009 og fokus har hittil vært rettet mot kvantitet og utbygging av barnehageplasser. Kunnskapsdepartementet signaliserer imidlertid gjennom Stortingsmelding nr. 19 "Tid for lek og læring" (godkjent 11.3.2016) at det framover vil være sterkere fokus på kvalitet og innholdet i barnehagene.

Arealkrav til bygg og uteareal

Veiledende norm for størrelsen på inneareal (Utdanningsdirektoratet) er 4 kvadratmeter pr. barn over tre år og om lag en tredel mer pr. barn under tre år. Dette er å forstå som minstekrav. De ansattes arbeidsmiljøforhold reguleres av arbeidsmiljøloven med forskrifter. Det er de rommene som står til disposisjon til barnas aktiviteter, som tas med i arealberegningen. Utemiljøet utformes slik at alle barn får gode muligheter til å delta aktivt i lek og andre aktiviteter. I tilretteleggingen av det fysiske miljøet må det tas hensyn til at barn i ulike aldre og med ulikt ferdighetsnivå skal bruke de samme arealene (jf. Rammeplan for barnehagen). Utearealet bør som minstemål være seks ganger så stort som innearealene (det vil si ca. 24 m² for barn under 3 år og 33 m² over 3 år).

Etablering av fremtidige barnehageplasser

Sikring av tilstrekkelig antall barnehageplasser er en lovpålagt kommunal oppgave. Kommunens ansvar for utbygging og drift av barnehager er hjemlet i Lov om barnehager § 8 "Kommunen har plikt til å tilby plass i barnehage til barn under opplæringspliktig alder som er bosatt i kommunen, jf. § 12a. Utbyggingsmønster og driftsformer skal tilpasses lokale forhold og behov". Tilstrekkelig antall barnehageplasser for kommunen, betyr plass til alle barn i alderen 1-6 år som det søkes plass for, og som oppfyller lovens §12a. Kommunens ansvar for godkjenning av barnehager er hjemlet i Lov om barnehager § 10. Rådmannen siterer merknader til Lov om barnehager § 10 "Barnehager som finnes egnet i forhold til formåls- og innholdsbestemmelsen, har rett til godkjenning. Dette gir lik rett til etablering for private og kommunale virksomheter. Det er med andre ord fri etableringsrett".

Barnehagestørrelse og kvalitet

Det er ikke mye forskning på området, men en gruppe forskere i Fafo leverte en forskningsrapport (*Har barna det bra i store barnehager*) i 2015. En kort oppsummering av funnene presenteres i en artikkel på forskning.no sine sider i 2016. Noe av innholdet gjengis her:

Norske barnehager har tradisjonelt hatt 30–40 barn. I dag kan de ha 500. Men det er ikke størrelsen i seg selv som avgjør kvaliteten på barnehagene, ifølge en Fafo-rapport (forskning.no).

Størrelse er ikke avgjørende for om en barnehage holder høy eller lav kvalitet, slår en gruppe norske forskere nå fast.

Store barnehager er annerledes enn små barnehager, finner forskerne. Skal store barnehager oppnå høy kvalitet, må personalet ha mer oppmerksomhet på organisering enn de behøver i små barnehager.

Men når store barnehager er gode, kan de tilby barna mer mangfold og høyere faglig nivå.

Størrelse spiller sammen med faktorer som organisering og ledelse. Størrelse har betydning ved at det stiller andre krav til hvordan en barnehage drives og ledes enn det som er tilfelle i en liten eller mellomstor barnehage.

Vi ser at store barnehager kan ha flere fordeler. De kan være mer fleksible, de har bedre mulighet for å tilpasse seg barna og foreldrene, og de har ansatte med ansvar for egne spesialområder. Alt i alt fant vi flere slike fordeler med store barnehager.

Men skal disse fordelene bli plussfaktorer, så er altså organiseringen og ledelsen av barnehagen kjempeviktig.

Store barnehager kan være kjempegode og de kan være ikke spesielt bra.

Hva som gjør en barnehage bra, er også avhengig av hvem du spør.

Spør du foreldrene, så legger de stor vekt på hvordan barna har det her og nå. Trygghet og omsorg er avgjørende. Foreldre legger også mye vekt på at barna blir sett av de ansatte i barnehagen.

Foreldre som har barn i små barnehager, er noe mer tilfredse enn foreldre som har barn i mellomstore og store barnehager. Men skillet går ikke mellom store barnehager og de øvrige – det går mellom store og mellomstore barnehager på den ene siden, og de små på den andre.

Forskerne tolker tilfredsheten med små barnehager som et resultat av foreldres vektlegging av trygghet og omsorg. De ser også en tendens til at foreldre setter likhetstegn mellom smått på den ene siden og trygt, familiært og kjærlig på den andre.

Sosiale og samfunnsmessige konsekvenser

Når det gjelder barnehage er det færre studier som forteller noe om deres rolle i lokalsamfunnet. En nærmiljøbarnehage er en barnehage som rekrutterer barn som bor i nærheten (Moen, 2011). Det er imidlertid ingen grenser som viser hvem som sogner til barnehagene slik det er med skolekretser. Hvorvidt barn går i nærmiljøbarnehagene avhenger derfor av om de får plass der, at det er et tilbud til alle de som bor i nærmiljøet. Samtidig står foreldre friere til å velge å søke andre barnehager.

Avgjørende for foreldre for at de søker barna sine til andre barnehager enn nærmiljøbarnehagen kan være at de ønsker en barnehage nærmere arbeidsplassen eller av andre logistikkhensyn, eller at de velger barnehager med en spesiell profil som naturbarnehage, formingsbarnehage, musikkbarnehage.

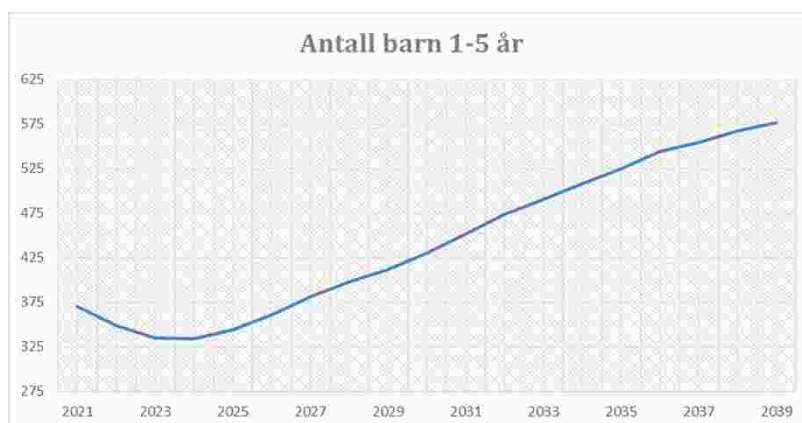
I Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver er «Nærmiljø og samfunn» et eget fagområde. Fagområdet omhandler små barns forankring i samfunnet og i ulike typer fellesskap (Moen, 2011). Bruken og deltakelsen i nærmiljøet avhenger av hvilke egenskaper og ressurser som finnes der. Hvorvidt barnehagen ligger i sentrumsområde, eller i et utkantområde av bygda, er av betydning for hvilke samfunnsmessige forutsetninger barnehagen har. Det vises i forskning og i praksis til hvordan barnehagen kan bruke sine nærmiljø og lokalsamfunn, men det finnes noe mindre på barnehagens rolle i nærmiljøet, som en aktør i lokalsamfunnet.

PROGNOSER – BEHOV FOR BARNEHAGEPLASSER 2022-2040

Kapittelet gjør rede for behovet for kapasitet i barnehagene i perioden 2022 – 2040

Barnehagebarn

Erfaringene fra veksten i 2004 til 2016 forteller oss at veksten i antall barn i barnehagealder (2,9%) er høyere enn veksten i befolkningen generelt (2,2%). De siste 4 årene har Hole kommune 0% vekst, i samme periode har barnehagen hatt en reduksjon på 3,5%. Med vår beregning lagt til grunn vil utviklingen i antall barn i barnehagealder i Hole kommune være slik:

Diagrammet viser en reduksjon i antall barn i barnehagealder de nærmeste årene, som forklares med lave fødselstall og lite boligbygging/tilflytting. Hvis boligbyggingen tiltar fra 2023 vil denne trenden snu og vi ser en relativt jevn og høy vekst i aldersgruppen ut perioden.

Behovet for barnehageplasser 2020 – 2040

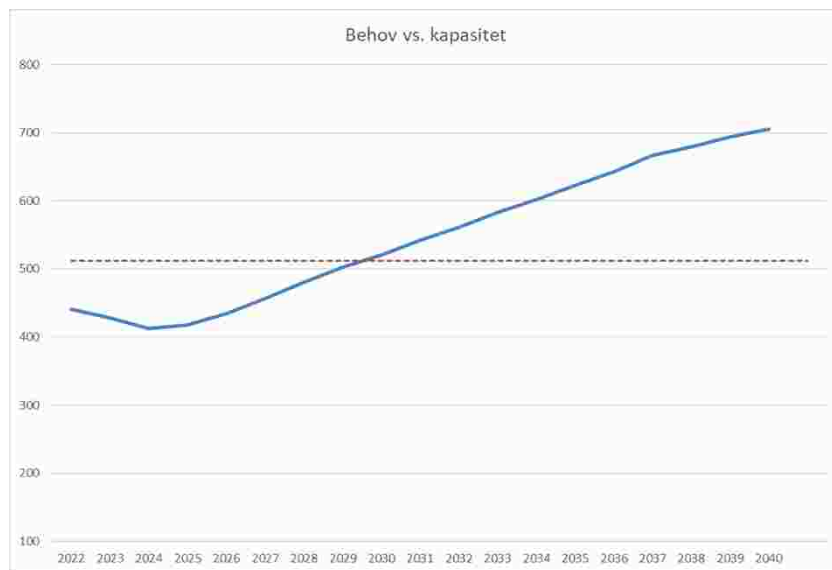
Erfaringstall viser et dekningsbehov på 98% for barn fra 3-5 år og 82% for barn fra 1-2 år. Barn under 3 år binder opp to barnehageplasser, barn over tre år binder opp en barnehageplass. Behovet for barnehageplasser er beregnet slik tabellen viser:

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039
Plasser barn u/3 år	195	202	209	219	230	240	252	261	270	280	289	300	310	321	330	343	349	357	363
Plasser barn o/3 år	246	226	204	199	204	216	229	241	250	262	272	283	292	302	313	324	330	337	343
Behov - antall plasser	441	428	413	418	434	456	481	502	520	542	561	583	602	623	643	667	679	694	706

I diagrammet under ser vi behovet opp mot kapasitet i eksisterende bygningsmasse inkludert private barnehager:

Med beregnet befolkningsvekst vil vi kunne drive barnehagene ved full utnyttelse av dagens struktur frem til barnehageåret 2028/29.

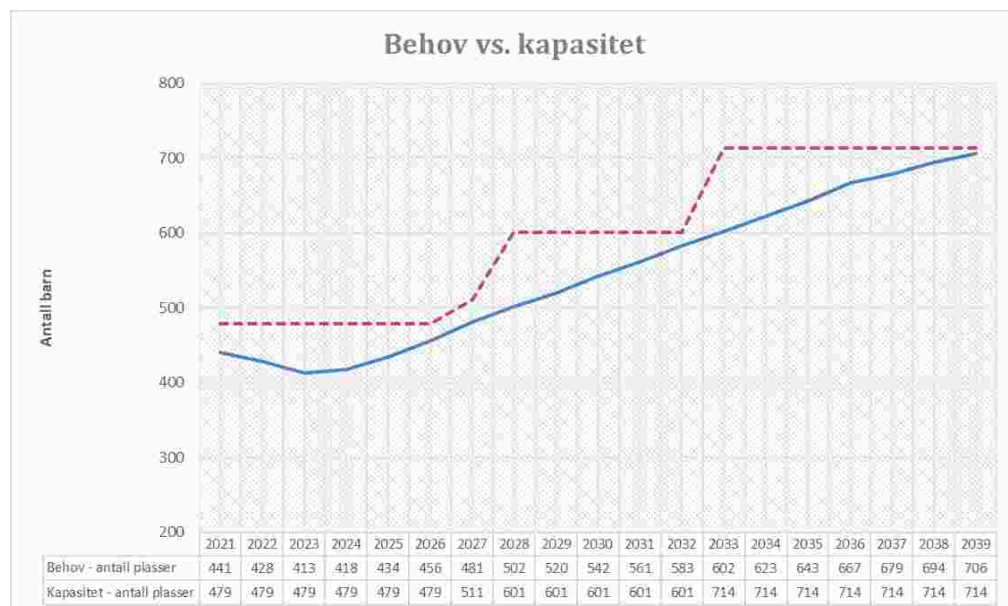
I løpet av perioden frem til 2040 er det nødvendig med en vesentlig økning i antall barnehageplasser i kommunen, fra dagens behov på 452 plasser til over 700 plasser i 2040.

ALTERNATIVE LØSNINGER

STØRRE ENHETER ALTERNATIV 1

Hvis vi ser for oss en endring fra dagens struktur til færre og større enheter, må nye barnehager bygges i en størrelse som rommer noen av dagens barnehager og i tillegg øker kapasiteten.

Grafen viser kapasitet med en strukturendring som ivaretar behovet for barnehageplasser frem til 2040.

Tiltakene:

2028 – øke kapasiteten i Elstangen barnehage

2029 – ny barnehage med 144 plasser – avvikling av barnehagedrift i Sundvollen barnehage

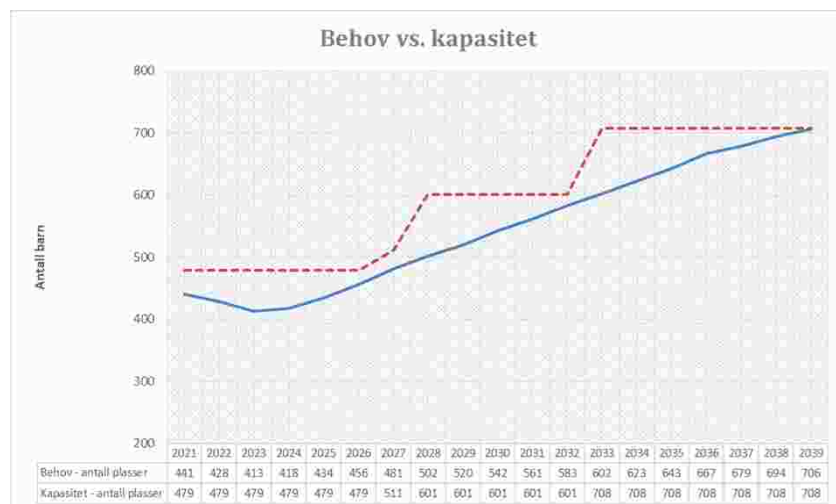
2034 – ny barnehage med 144 plasser – avvikling av barnehagedrift i Sollihøgda barnehage

---

STØRRE ENHETER ALTERNATIV 2

Hvis vi ser for oss en endring fra dagens struktur til færre og større enheter, må nye barnehager bygges i en størrelse som rommer noen av dagens barnehager og i tillegg øker kapasiteten.

Grafen viser kapasitet med en strukturendring som ivaretar behovet for barnehageplasser frem til 2040.

Tiltakene som påvirker kapasiteten:

2028 – øke kapasiteten i Elstangen barnehage

2029 – ny barnehage med 144 plasser (8 avdelinger) – avvikling av barnehagedrift i Sundvollen barnehage.

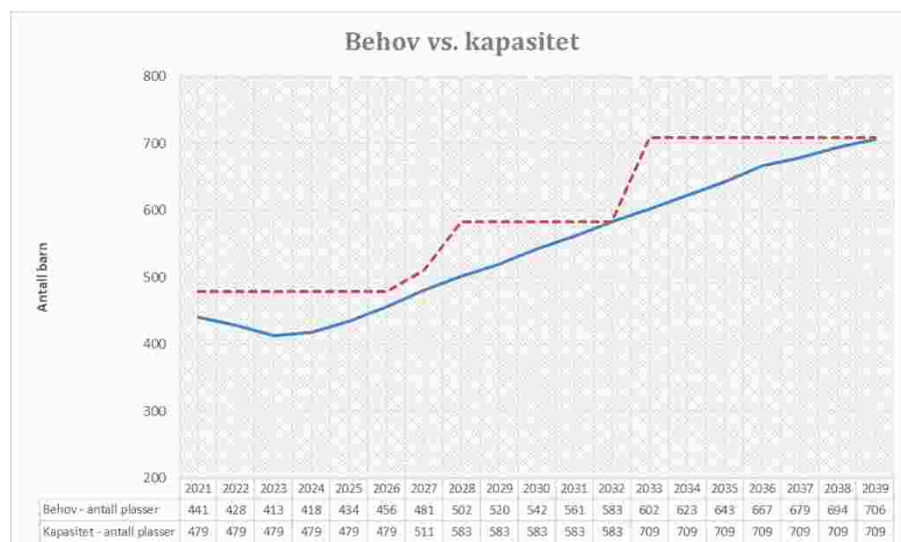
2034 – ny barnehage med 198 plasser (11 avdelinger) – avvikling av barnehagedrift i Sollihøgda barnehage og barnehagen på Sundvollen oppvekstsenter.

FLERE ENHETER ALTERNATIV 3

Hvis vi ser for oss en endring hvor vi beholder dagens barnehager og utvider med nødvendig kapasitet kan det løses slik (bla om eller scroll/ rull til neste side).

Grafen viser kapasitet med en strukturendring som ivaretar behovet for barnehageplasser frem til 2040.

Tiltakene som påvirker kapasiteten:

2028 – øke kapasiteten i Elstangen barnehage

2029 – ny barnehage med 72 plasser (6 avdelinger)

2034 – ny barnehage med 126 plasser (7 avdelinger)

VURDERINGER

Under forsøker vi å gi noen vurderinger av alternativene opp mot kriteriene beskrevet tidligere.

BEHOV – KAPASITET

Alle alternativene ivaretar behovet for barnehageplasser i kommunen i hele perioden.

STRUKTUR

Alternativ 1 gir like mange barnehager som vi har i dag, med en økning i antall plasser fra 479 plasser i dag til 714 plasser i 2033

Alternativ 2 gir en reduksjon i antall barnehager fra 8 til 7, med en økning i kapasitet fra 479 plasser til 708 plasser i 2033

Alternativ 3 gir en økning i antall barnehager fra 8 til 10, med en økning i kapasitet fra 479 plasser til 709 plasser i 2033

KVALITET

Forutsetningene for kvalitet vil ligge bedre til rette i større barnehager jf. Fafo sin rapport og alternativ 1 og 2 svarer ut dette kriteriet i større grad enn alternativ 3.

SOSIAL OG SAMFUNNSMESSIGE KONSEKVENSER

Alternativ 3 ivaretar nærhet til barnehage for alle innbyggere i kommunen. Alternativ 1 og 2 har ikke barnehage på Sollihøgda.

MILJØ/ KLIMA

Større og nye barnehagebygg er mer energieffektive enn mindre og gamle bygg. Samtidig vil Co2 avtrykket ved bygging av nye bygg være større enn oppgradering av gamle bygg.

Vi har ingen beregninger på netto effekt av klimagassutslipp for barnehagene og de skisserte løsningene.

ANBEFALING BARNEHAGE

Målsetting om kvalitet og effektiv struktur peker ut alternativ 2 med større og færre enheter.

Pr. i dag er det ikke mange barn i barnehagealder på Sollihøgda, men det kan endre seg når avsatt areal til boliger på Sollihøgda realiseres. Ved valg av alternativ 2 må det vurderes behov for barnehageplasser på Sollihøgda også etter 2034.

Nedleggelse av barnehagen på Sundvollen oppvekstsenter i 2034 er vurdert ved behov for å utvide kapasitet på skolen, ved bruk av barnehagens arealer til klasserom.

Ny stor barnehage er tenkt i tilknytning til Sundvollen oppvekstsenter på arealet avsatt til offentlig formål vest for dagens tomt i kommunedelplan for Sundvollen.

Ny stor barnehage i 2029 bør ligge i Viksområdet. Vik har en stor andel av barna i kommunen i dag og det er kun Løken barnehage som er nærmiljøbarnehage i Viksområdet. Dette må ivaretas i utarbeidelse av kommunedelplan for Vik, som er under arbeid.

KULTURSKOLE

Hole Kulturskole har en lang tradisjon med mye aktivitet. Tilbudet er variert, med musikkundervisning, visuelle kunsthøgskole, dans og andre kunst – og kulturuttrykk. Hole kulturskole er et kompetansesenter i musikk- og kunsthøgskole, hvor elevene får undervisning og veiledning for å utvikle sine kreative evner og ferdigheter. Gjennom denne skaperprosessen er kulturskolen en ressurs for det lokale kulturlivet. Kulturskolen samarbeider med skoler/barnehager, lag og foreninger og styrker og inspirerer til kreativt mangfold.

Hole kulturskole holder hus i Jomfrulandsveien 2, Kjellerbergsenteret. Kulturskolen flyttet inn i nåværende lokaler i 2014, etter Hole kommunes oppussing og tilrettelegging av disponible arealer.

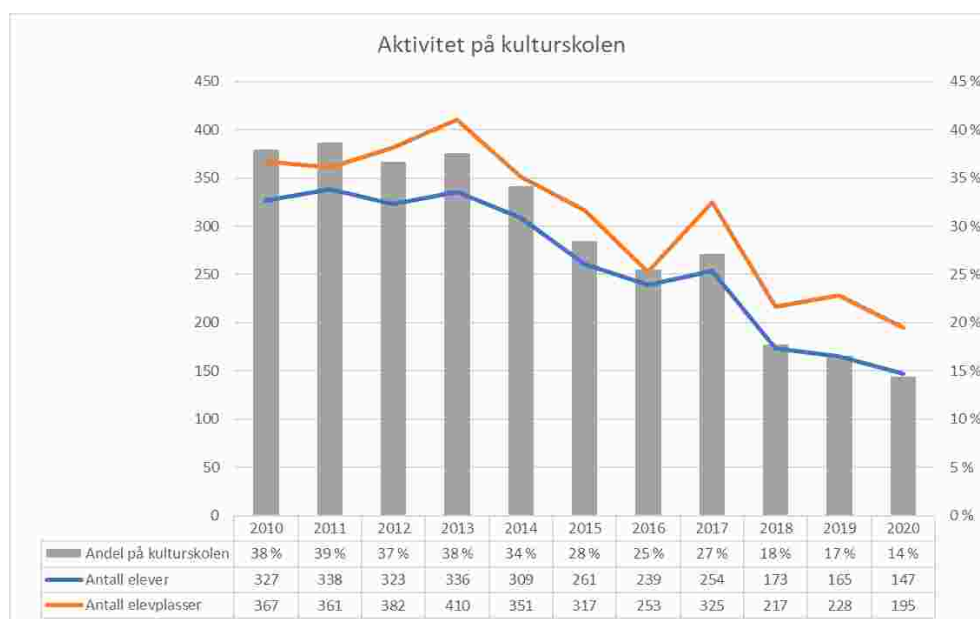
Kontrakten med Røyse eiendom AS ble inngått for en periode på 10 år og utløper 01.03.2024. Det er foreløpig ikke forhandlet om videre leie. Før 2014 hadde Hole kulturskole lokaler i Røyseveien 5, Aleksandergården på Vik.

Målgruppe

Målgruppen for kulturskolen er barn og unge fra barnehagealder til unge voksne. Hovedsakelig er det barn i grunnskolen som benytter seg av tilbudet.

UTVIKLING ELEVTALL 2010 – 2021.

Hole kulturskole har vært et viktig tilbud til barn og unge i Hole kommune, og det var tidligere svært mange som benyttet seg av tilbudet. Grafen under viser utviklingen av aktivitet på Hole kulturskole.

Vi ser en topp i aktiviteten i 2013, hvor det var 336 elever på skolen, som benyttet seg av 410 elevplasser. Det vil si at noen elever benyttet seg av flere tilbud.

De grå søylene viser andelen av barn og unge i målgruppen som har benyttet seg av kulturskoletilbudet.

Kulturskolen har opplevd flere utmeldinger i forbindelse med pandemien i 2020 og 2021..

Vi ser at aktiviteten har vært dalende fra skoleåret 2014/15, med en reduksjon til 147 elever i 2020.

Hole kulturskole hadde frem til 2016 et musiktilbud som mange elever benyttet seg av. Ved etablering av Musikalkollektivet AS (privat aktør), ble grunnlaget for opprettholdelse av musiktilbud i Hole kulturskole borte.

Hole kulturskole har etter dette jobbet for å etablere nye og varierte tilbud, for å øke rekrutteringen til skolen.

Om det er sammenheng med flyttingen av Hole kulturskole til Kjellerberget og reduksjon i antall elever er det vanskelig å fastslå.

Det vi kan si er at Aleksandergården hadde en mer sentral beliggenhet og at det var høyere aktivitet i kulturskolen da kulturskolen var lokalisert på Vik.

Fremtidens kulturskole i Hole.

Det har ved flere anledninger vært et tema at Hole kulturskole skal flytte inn i sambruk med skole, da det etableres en ny barneskole i Hole. Senest i saksvedlegg i sak 105/16 i kommunestyret i 12.12.2016, hvor det ble vedtatt etablering av ny skole til erstatning for Vik og Røyse ferdig i 2024. Vedtaket er ikke fulgt opp, siden utviklingen ikke har vært slik det så ut den gang.

Om det blir aktuelt å etablere en stor skole til erstatning for Vik og Røyse en gang i fremtiden, anser vi det som riktig å legge kulturskolen med nødvendige fasiliteter inn i de planene. Det er ikke aktuelt de første 10 årene, slik vi vurderer behov og økonomiske muligheter til investering pr. i dag.

MIDLERTIDIG LØSNING

Det er ønskelig å etablere kulturskolen mer sentralt og i tilknytning til skole som en midlertidig løsning fra 2023/24.

Samtidig ønsker vi å endre kulturskolen til en skole som har base ett sted, men som har en andel av undervisningen ute på alle skolene. Administrasjonen ser det på muligheten til å drifte kulturskole med en base på Vik, men som har en andel av undervisning ute på alle skolene.

Dette vil gi en effektiv sambruk av lokaler, det blir langt mindre behov for skyss av elever og det kan bidra til økt rekruttering av elever til kulturskolen.

Vi tenker det er riktig å se dette i sammenheng med etablering av klasseromsmodul på Vik skole i 2022. En modulløsning som ivaretar kulturskolens behov for kontor og arbeidsplasser til lærer, samt undervisningsrom til kunstfagene. Utover dette ønsker vi å se på muligheter for undervisning i skolelokalene på alle skolene i kommunen.

Skolene har gode fasiliteter til formålet, som musikkrom, gymsaler, klasserom osv. Det utredes hvordan koordinering av skolen og kulturskolen aktivitet i undervisningsrom kan la seg gjennomføre

Administrasjonen vil komme tilbake med en egen sak til politisk behandling ila. 2022, med en grundigere utredning, konkret forslag til løsning med kostnadsanalyse.

INNSPILL

Ungdomsrådet (mai 2021)

HOLE UNGDOMSSKOLE

Ungdomsrådet forstår det slik at det bør gjøres noe med størrelsen på ungdomsskolen først.

Ungdomsrådet vil i tillegg til behovet for plass til flere elever trekke fram særlig 3 behov;

- Det er svært lytt mellom klasserom. Klasser og elever forstyrrer hverandre på tvers av klasserom.
- Det er et ønske blant elevene om mer praktisk tilnærming til undervisningen, og det krever plass. Særlig gjelder dette for naturfagsrom som har for liten plass.
- Det er behov for større gymsal for at flere klasser skal kunne ha gym samtidig. Fysak som valgfag er ikke mulig for alle trinn i dag, fordi det ikke er plass i gymsalen. Det er kun 10. trinn som får mulighet til Fysak valgfag. Fysak valgfag antas å være det mest populære valgfaget om dette var mulig å gjennomføre for alle.

Diskusjon om mulige sammenslåinger av skoler i framtidig skolestruktur

Ungdomsrådet mener det er mer riktig å tilpasse skolestruktur til hva som er best mulig enn å opprettholde dagens skolestruktur.

Ungdomsskole og barneskole kan være på samme skole, men bør være delt fordi aldersgruppene har ulike kulturer.

Ungdomsskolen bør ligge på Vik som i dag for å være midt i kommunen.

Det virker fornuftig å slå sammen Vik og Røyse skole og beholde SOS. Det ville passe antatt vekst i befolkningen og boligutvikling framover. Det er flere små klasser på Røyse skole som kan være i minste laget for å få et bra klassemiljø.

Større skoler gir mulighet til å ha flere lærere å spille på. Flere lærere kan være spesialiserte innenfor de ulike fagene.

Foreldreundersøkelse skole

Det ble gjennomført en spørreundersøkelse til foreldre i skolen hvor vi forsøkte å kartlegge betydningen og bruken av nærmiljøskolen og bruk av andre skoler enn nærmiljøskolen. Vi spurte også om hva som er viktigst av ulike kriterier vi presenterte (se diagram).

Vi fikk 255 svar, som gir et visst grunnlag for å vurdere foreldregruppens meninger om temaene.

Vi ser at nærskolen benyttes relativt ofte til møteplass, lekeplass og uorganiserte fritidsaktiviteter (skåre 3,48 på en skala fra 1-5 hvor 1 er aldri og 5 er ukentlig).

Som arena for organisert kultur- og idrettsaktiviteter gir en skåre på 2,65 og som møteplass hvor foreldre opprettholder sosial kontakt på fritiden gis en skåre på 2,15.

Vi spurte også om transport til nærskolen ved aktivitet der etter skoletid. Primært benyttes føtter og sykkel, men også bil i relativt stor grad. Offentlig transport benytte svært sjelden av få.

Ved transport til andre skoler enn nærskolen er det primært bil som benyttes, men også noen som sykler eller går. 1 har svart at offentlig transport benyttes.

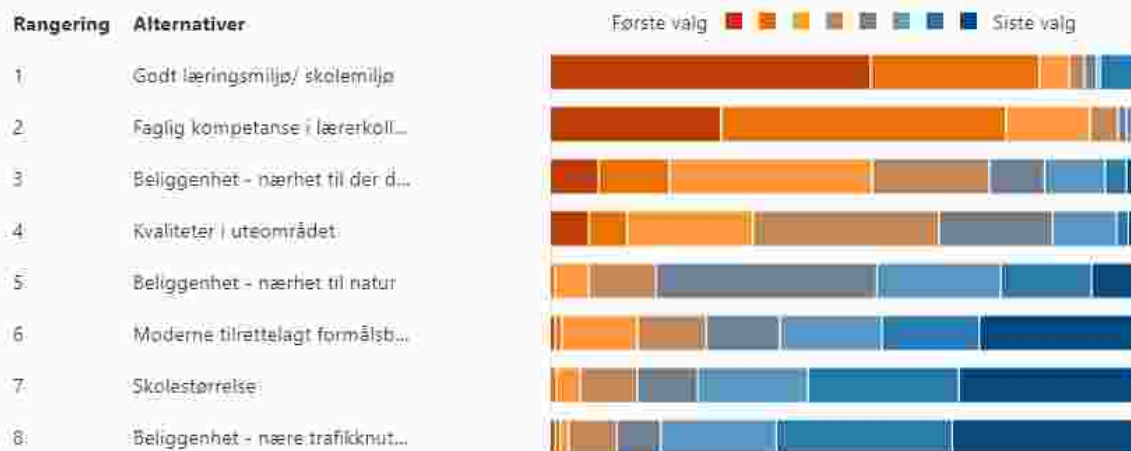
Vi spurte om hvilke skolestørrelse foreldrene ville foretrekke for sitt barn, et stort flertall (68%) vil foretrekke en skole mellom 100 og 350 elever. 7% ville foretrekke en stor skole over 350 elever, for 9% er skolestørrelse ikke viktig og 14% ville foretrekke en liten skole under 100 elever.

Svar på spørsmål hva er viktigst for deg:

13. Ranger følgende etter hva som er viktigst for deg.

[Flere detaljer](#)

Vi ser at godt læringsmiljø og faglig kompetanse er første valg og andrevalg for et stort flertall av respondentene. Beliggenhet – nærhet til der du bor kommer på tredjeplass, kvalitet i uteområdet og nærhet til natur er middels viktig, mens moderne tilrettelagt formålsbygg og skolestørrelse skårer lavt. Beliggenhet i nærhet til trafikknutepunkt er ikke viktig målt opp mot de øvrige kriteriene.

Foreldreundersøkelse barnehage

Vi har dessverre ikke fått gjennomført tilsvarende undersøkelse for barnehage.

Vi kan likevel anta at god kvalitet, faglig kompetanse og beliggenhet i nærhet til bolig vil være viktig for foreldre også når barna går i barnehagen.

HOLE kommune

Utvidelse Hole ungdomsskole

---

konseptvalg

For å ta imot store barnekull fra år med høy vekst på Hole ungdomsskole vil det være behov for 4 paralleller fra skolestart august 2025.

Dette er det redegjort for i forprosjektet gjennomført av P7 prosjekt i 2019-20.

Det ble lagt frem fire alternative løsninger til beslutning i kommunestyret 17.02.2020 i sak 004/20 – Hole ungdomsskole – utvidelse.

I sak 004/20 vedtok Kommunestyret å utrede et nytt alternativ 5 bestående av en midlertidig løsning for forsterket opplæringstilbud (FOT) klart til skolestart 2023/24 og full utbygging av ungdomsskolen med FOT avdeling og flerbrukshall klar til skolestart 2025.

Arealbehov og prosjektering fra forprosjektet legges til grunn for beregningene av kostnader for alternativ 5.

Alternativ 1 i rapporten fra forprosjektet er full utbygging av Hole ungdomsskole med mini flerbrukshall og permanent avdeling for FOT.

Alternativ 5 avviker fra alternativ 1 når det gjelder størrelse på hallen og midlertidig avdeling til FOT. Midlertidig løsning for FOT ble vedtatt etablert i kommunestyret 31.05.21, sak 033/21, leiekontrakt er inngått med leverandør. Midlertidig løsning for FOT behandles derfor ikke i sammenheng med utredning av alternativ 5.

All dokumentasjon fra forprosjektet ligger til grunn for videre arbeid når valg av konsept er gjort.

Flerbrukshall

I alternativ 1 ble det prosjektert inn en mini flerbrukshall med en hallflate på 20 x 25 meter. Hallflaten kan deles i to og det muliggjør aktivitet for to grupper samtidig.

Mini flerbrukshall ivaretar skolens behov for faget kroppsøving og valgfag fysisk aktivitet og helse. Mini flerbrukshall vil gi økt kapasitet til ulike fritidsaktiviteter/ innendørsidretter, men vil ikke romme konkurransebaner til håndball og basketball. I forprosjektet ble det vurdert at hallkapasiteten i kommunen er god, sett opp mot idrettsforbundets anbefaling om en flerbrukshall pr. 5 000 innbygger.

Alternativ 5 utredningen legger til grunn en flerbrukshall, som Kulturdepartementets veileder legger følgende kriterier for:

For å kunne bruke flerbrukshallene til alle de tradisjonelle innendørsidrettene kreves et minstemål på 23 x 44 m med fri høyde minimum 7 m som gir plass til bl.a.:

- 1 håndballbane
- 1 innebandybane
- 7 badmintonbaner
- 1 basketballbane
- 4 volleyballbaner (3 baner på tvers og en hovedbane på langs)
- 9 bordtennisbaner

I tillegg kommer konkurransebaner og treningsanlegg for andre idretter og allmenn fysisk aktivitet. Hallstørrelsen 23 x 44 m er fastsatt ut fra at alle tradisjonelle innendørsidretter vil få plass til minimum en godkjent kamparena inkludert sikkerhetssone.

Administrasjonen har i økonomiske vurderinger i alternativ 5 lagt til grunn en flerbrukshall med hallstørrelse på 23 x 44m, og sammenliknet med alternativ 1 har vi forutsatt at det kun er hallflaten som utvides. Garderober (4 stk) og lagerplass som er prosjektert inn i alternativ 1 er vurdert som tilstrekkelig.

Kostnadsestimat alternativ 5

Nybygg skolearealer inkl. mini flerbrukshall

Nybygg hadde en beregnet kalkylepris på kr 27 886 eks mva pr m2 BTA i forprosjektet i 2020.

I beregningene for alternativ 5 og i sammenlikningen med alternativ 1 er det lagt til en prisøkning på 20%, som tilsvarer prisveksten for nybygg bolig i perioden januar 2020 til januar 2022. Kostnad pr. m2 blir da 33 463,- eks. mva..

Skole eksisterende

I prosjekteringen ble det lagt inn et estimat for nødvendig oppgradering av eksisterende skolelokaler. Kalkyleprisen for arbeidene ble beregnet til 13 902 pr. m2. eks mva. Det er lagt til 20% prisvekst, som gir en kostnad på 16 682,- eks mva pr. m2.

Idrettshall

Hallflaten har en lavere m2-pris enn garderober og skolearealer. Prisen på utvidelse av selve hallen ble vurdert til å være kr 22 500 pr m2 BTA eks. mva. Det er lagt til 20% prisvekst, som gir en kostnad på 27 000,- pr. m2.

Spillemidler kan det søkes om for begge hall alternativene og vi har valgt å legge inn en tilskuddssum for begge alternativene, men det er en usikker finansieringskilde og betales ut i årene etter ferdigstillelse.

Økonomi

I tillegg til justering for prisvekst, er det lagt inn 4 mill til inventar og utstyr, og 5,3 mill til grunnverv, dette var ikke innregnet i prosjektkostnadene i saken som ble lagt frem i 2020.

	m2 kost eks mva	m2 alt. 1	m2 alt. 5	Kost. Alt 1	Kost alt 5
Nybygg skole	33 463	1 900	1 900	63 580 080	63 580 080
Idrettshall	27 000	0	563	0	15 201 000
Skolebygg eksisterende	16 682	600	600	10 009 440	10 009 440
Sum kost eks mva				73 589 520	88 790 520
Reserve 5%				3 679 476	4 439 526
Forventet tillegg nybygg 8%				5 086 406	5 086 406
Forventet tillegg eksisterende 15%				1 501 416	1 501 416
Trafikktiltak, utomhus og grunnverv				8 625 000	8 625 000
Grunnverv parkering og vei				5 300 000	5 300 000
Inventar				4 000 000	4 000 000
Mva - 25%				25 445 455	29 435 717
Sum kostnader inkl mva				127 227 273	147 178 586
Mva-kompensasjon (20%)				-20 356 364	-23 548 574
Tippemidler				-4 000 000	-6 000 000
Finansieringsbehov				106 870 909	117 630 012
Egenfinansiering					
Lånebehov				106 870 909	117 630 012

Kostnadene summeres til 127 mill for alternativ 1 og 147 mill for alternativ 5. Differansen på 20 mill er knyttet til endringen fra mini flerbrukshall til flerbrukshall.

Lånebehovet uten egenfinansiering er 106 mill for alternativ 1 og 117 mill for alternativ 5. Egenfinansiering ved bruk av disposisjonsfond vil redusere lånebehovet og driftskostnadene. Det er ikke lagt inn egenfinansiering ved bruk av disposisjonsfond. Gitt at disposisjonsfondet gir rom for det, tas det sikte på å redusere lånebehovet ved bruk av fondet. Dette vedtas i forbindelse med behandling av årsbudsjettet.

Driftskostnader

Driftskostnader	Alt 1	Alt 5
Rente	4 274 836	4 705 200
Avdrag	2 137 418	2 352 600
FDV	1 863 900	2 416 203
Årlig kostnad	8 276 155	9 474 004

Investeringen vil belaste driftsbudsjettet i kommunen årlig med 8,2 mill ved alternativ 1 og 9,4 mill ved alternativ 5.

Det vil bli krevende å innarbeide dette i driftsbudsjettet med de inntektene og utgiftene vi har i dag. 10,6 mill tilsvarer ca. 10,5 årsverk i skolen, 12,3 mill tilsvarer ca. 12 årsverk i skolen.

Fremdrift alternativ 1 og 5

Antatt varighet av hovedaktiviteter.

- Reguleringsplan ble vedtatt 25.mai 2020
- Gjennomføre trafikktiltak 2022/23
- Gjennomføre vanntilførsel slokkevann 2021/22
- Vedtak om bygging vår 2022
- Konkurransgrunnlag permanent bygg ferdig desember 2022
- Rammesøknad vår 2023
- Kontraktsinngåelse entreprenør vår 2023
- Oppstart rivearbeider juni 2023
- Oppstart byggearbeider august 2023
- Overlevering bygg fra entreprenør april 2025
- Innredning og innflytting mai - aug 2025

Forbehold: dersom det blir besluttet å bygge større hall enn det som ligger inne i forprosjektet, må det beregnes ekstra tid til omprosjektering. Tidsbehovet vil avhenge av om det må prosjekteres frittliggende flerbrukshall, eller utvidelse av/ forlengelse av planlagt hallflate.

Risiko alternativ 5

De største risikofaktorene

- Markedets interesse for byggeprosjektet i 2023. Kalkylen er basert på et normalmarked med reel konkurranse. Hvordan markedsituasjonen i distriktet er om 2-3 år er det vanskelig å fastslå nå.
- To års perioden med pandemi og Russlands invasjon av Ukraina har påvirket prisutviklingen også på byggevarer, og det kan ikke sies å være en normalsituasjon. Hvordan utviklingen i verdenssamfunnet vil påvirke markedet de nærmeste årene er usikkert, og vi regner det som en risikofaktor.
- Prisutvikling byggematerialer.
- Takst grunnnerv
- Ukjente problemstillinger som avdekkes ved rivningen.
- Spillemidler til mini flerbrukshall og flerbrukshall.

Konsekvenser alternativ 5

- Løser ungdomskolens behov for undervisningsarealer, tilrettelagt undervisning og forsterket opplæringstilbud på lik linje med alternativ 1.
- Utvider hallkapasiteten i kommunen til tradisjonelle innendørsidretter jf. kulturdepartementets kriterier.
- Øker driftskostnader og finansieringsbehov sett opp mot alternativ 1.